

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Сучасні технології
у промисловому виробництві**

МАТЕРІАЛИ

**НАУКОВО - ТЕХНІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ, СПІВРОБІТНИКІВ,
АСПІРАНТІВ І СТУДЕНТІВ
ФАКУЛЬТЕТУ ТЕХНІЧНИХ СИСТЕМ
ТА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
(Суми, 14–17 квітня 2015 року)**

ЧАСТИНА 2

Конференція присвячена Дню науки в Україні

Суми
Сумський державний університет
2015

НЕОБХІДНІСТЬ ФІНАНСУВАННЯ ЗАХОДІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Пронікова Ж. С., студентка; Денисенко А. Ф., доцент

Кожна людина для забезпечення своїх життєво необхідних потреб здійснює певний вид трудової діяльності. Така діяльність людини супроводжується потенційною небезпекою. Тому для мінімізації таких негативних явищ в процесі трудової активності людини розробляються і закріплюються державою методологічні основи, правові бази охорони праці. Платформою для здійснення заходів з охорони праці є його фінансування.

Фінансування заходів з охорони праці має надзвичайно велике значення. За сприятливих умов праці працездатність людини підвищується тому, що не витрачаються зайві зусилля на захист організму від дії несприятливих факторів. Крім того, більш ефективно використовується робочий час за рахунок зменшення втрат його через тимчасову непрацездатність працівників, знижується рівень захворюваності, виробничий травматизм. Існують експертні дані, що раціональний комплекс заходів, спрямований на поліпшення умов праці, може забезпечити приріст продуктивності праці на 15-20%.

Важливим елементом діяльності в області охорони праці є її ефективність. Оцінка ефективності здійснюваних заходів щодо охорони праці передбачає сполучення соціальних та економічних показників. З точки зору законодавства в галузі охорони праці найважливішими показниками є соціальні, оскільки життя та здоров'я людини – найбільше багатство. Однак сьогодні, в умовах ринкової економіки, для керівників підприємств пріоритетними є економічні показники.

Соціальна ефективність від фінансування заходів з охорони праці характеризується такими показниками: відсоток скорочення числа робочих місць, що не відповідають вимогам нормативних актів по безпеці виробництва; відсоток скорочення чисельності працівників, що працюють в умовах, які не відповідають вимогам санітарних норм; відсоток збільшення числа машин і механізмів приведених у відповідність з вимогами нормативних актів; зменшення коефіцієнта частоти виробничого травматизму; зменшення коефіцієнта важкості травматизму; зменшення коефіцієнта частоти професійної захворюваності через незадовільні умови праці.

Економічну ефективність можна визначити за допомогою наступних показників: скорочення витрат робочого часу за рахунок зниження рівня виробничого травматизму; відсоток приросту товарної продукції; відсоток приросту продуктивності праці; економія коштів за рахунок зменшення виплат на допомогу через тимчасову непрацездатність, зниження рівня захворюваності; економія заробітної плати від скорочення пільг,

компенсацій за роботу в несприятливих умовах, право на лікувально-профілактичне харчування, безкоштовного отримання молока чи інших різноманітних продуктів харчування.

Відповідно до закону України «Про охорону праці» для підприємств, незалежно від форм власності, або фізичних осіб, які використовують найману працю, витрати на охорону праці повинні становити не менше 0,5% від суми реалізованої продукції. На підприємствах, що утримуються за рахунок бюджету, витрати на охорону праці передбачаються в державному або місцевих бюджетах і становлять не менше 0,2 % від фонду оплати праці.

Федерація професійних спілок України оцінює сучасний стан фінансування охорони праці в Україні, як критичний. Таку оцінку ФПУ оприлюднила у національній профспілковій доповіді Президенту України (квітень, 2013), в матеріалах, поданих Верховній Раді України до парламентських слухання (листопад, 2013), у проекті Стратегії поліпшення стану охорони праці в Україні, Концепції Загальнодержавної програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2012-2016 роки та проекті самої програми.

За даними ФПУ фінансування заходів з охорони праці на вітчизняних підприємствах з кожним роком має тенденцію до зниження. Так у 2012 році порівняно з 2011 роком фінансування зменшилося всередньому на 12,8%, а у 2013 році порівняно з 2012 роком на 15,9%.

Головними причинами недостатнього фінансування заходів з охорони праці на вітчизняних підприємствах є:

- відсутність загальнодержавної програми щодо поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища;
- економія коштів керівниками підприємств за рахунок зменшення фінансування на заходи з охорони праці;
- низька ефективність адміністративних заходів та карної відповідальності за порушення вимог законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці;
- нерозуміння керівниками підприємств важливості фінансування заходів з охорони праці;
- низький контроль на урядовому рівні коштів, які спрямовані на заходи з охорони праці.

Натомість ФПУ для вирішення даного питання пропонують вжити таких заходів: створення програм фінансування заходів з охорони праці та їх підтримка на державному рівні; посилення контролю профспілок та громадськості за використанням коштів на охорону праці; посилення відповідальності керівників підприємств за невиконання норм та вимог законодавчих актів про заходи з охорони праці.